

BEREGSZÁSZI ANIKÓ

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász (Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institut, Beregovo, Ukraina)

EVOLÚCIÓ VAGY REVOLÚCIÓ? A NYELVVÁLTOZATOK MEGKÖZELÍTÉSEI A KÁRPÁTALJAI MAGYAR ANYANYELVI NEVELÉSBEN

A kárpátaljai magyar anyanyelvi nevelés elméletében és gyakorlatában az elmúlt években jelentős szemléletváltás következett be, melynek lényege, hogy a nyelvi változatosságot figyelmen kívül hagyó, az eszményi standardot fetisizáló felcserélő szemlélet helyét fokozatos átveszi a nyelvváltozatok iránti elfogadásra építő hozzáadó szemlélet, mely a kárpátaljai magyar nyelvhasználat jellegzetes, nyelvjárási és kétnyelvűségi háttérű jelenségeit sem hagyja figyelmen kívül és bélyegzi meg negatívan. Ennek a folyamatnak a részeként átértékelődött a standard nyelvváltozat szerepe, annak kizárólagossága is az oktatás folyamatában.

A hozzáadó szemléletű anyanyelvoktatás nem a standard nyelvváltozat helyett, hanem a mellé próbálja állítani a tanulók alapnyelvváltozatának sajátosságait, összehasonlító módszereket alkalmazva. Nem kíván elvenni, kiírtani semmit a tanulók nyelvhasználatából, alternatívaként a beszédhelyzethez igazodó nyelvhasználat képességének kialakítását ajánlja. A standardnak mint az oktatás nyelvváltozat a szerepe így némiképp módosult. Hogy ezek a változások mennyire törvényszerűek, mennyire folyamatos fejlődés eredményei, illetve jelent-e, ha igen, mennyiben jelent mindez ugrásszerű módosulást a standardhoz való viszonyban és az anyanyelvi oktatás gyakorlatában, ezekre a kérdésekre keresem a választ jelen előadásban.